Manual Raps DB25

Förändringar jämfört med tidigare versioner

- Den tidigare dubbelräkning som uppstod när modellberäknade bostadsinvesteringar (IPBOL) adderades till privata investeringar åtgärdades i samband med den förra uppdateringen. Tillväxttakterna för privat konsumtion (vid modellberäknade bostadsinvesteringar) är numera förkalibrerade för att undvika dubbelräkning. Kalibreringen har i år förbättrats ytterligare genom att inkludera länsspecifika justeringar för bostadsinvesteringar under det första prognosåret. I den tidigare versionen gjordes en generell justering som var densamma för alla län. Justeringen gäller både i den enregionala och den flerregionala modellen.

- Modellen för interregional handel har genomgått en omfattande revidering i och med den nya uppdateringen (se separat avsnitt nedan). I praktiken innebär detta bland annat att modellberäkningen av den interregionala exporten blir mer empiriskt förankrad. Exempelvis har den generella överskattningen av exporten i offentlig sektor som fanns i tidigare modellversioner rättats till. Som en temporär åtgärd i den förra versionen sattes tillväxttakten för interregional export i dessa branscher till noll. Detta har nu justerats för att bättre återspegla de faktiska handelsmönstren.

- En förändring har också gjorts vad gäller aktivitetsleveranserna i den flerregionala modellen. Tidigare bestod de initiala aktivitetsleveranserna endast av regionala leveranser. I den flerregionala modellen har därför den indirekta multiplikatoreffekten underskattats i relation till aktivitetens produktionsvärde, eftersom leveranser av insatsvaror från övriga riket inte har inkluderats. I den nya uppdateringen har en justering gjorts för att även inkludera leveranser från övriga riket direkt i aktiviteten. Detta innebär att den flerregionala multiplikatorn blir högre i den nya modellen, medan den regionala förblir oförändrad.

Ny modell för interregional handel i Raps

Raps kommer att få en ny och väsentligt förbättrad modell för interregional handel. Den nuvarande modellen, som i huvudsak bygger på schablonantaganden, ersätts av en modell som i betydligt högre grad baseras på empiriska data och fångar hur handel faktiskt sker mellan Sveriges regioner.

Den tidigare modellen har fungerat tekniskt men haft tydliga begränsningar. Framför allt har den haft svårt att korrekt uppskatta hur stor del av efterfrågan som tillgodoses inom den egna regionen respektive via leveranser från andra delar av landet. Detta har i sin tur kunnat leda till över- eller underskattningar av regionala multiplikatoreffekter. Dessutom har handeln mellan ett specifikt län och övriga län hanterats genom att övriga län behandlats som en aggregerad region, utan möjlighet att analysera riktad handel mellan samtliga län.

Den nya modellen innebär ett tydligt metodsteg framåt. Interregional handel modelleras nu explicit mellan alla län med hjälp av en så kallad gravitationsmodell, där handelns omfattning

påverkas av tre centrala faktorer: produktionen i levererande region, efterfrågan i mottagande region och avståndet mellan regionerna (länen).

För varuproducerande branscher används empiriska data från bland annat varuflödesundersökningar, medan handeln med tjänster skattas med stöd av registerdata och analyser av pendlingsmönster. Samtidigt görs en tydligare åtskillnad mellan lokala tjänster och tjänster som faktiskt har en interregional marknad.

För Raps-användare innebär detta flera viktiga förbättringar. Multiplikatoreffekter kan fördelas mer realistiskt mellan län i stället för att spridas proportionellt till en aggregerad kategori av ”övriga regioner”. Det blir också möjligt att analysera hur investeringar, etableringar eller nedläggningar i en region påverkar andra regioner i flera led och vilka regioner som påverkas mest. Sammantaget ger den nya modellen ett mer träffsäkert och robust underlag för regionala konsekvensanalyser, särskilt i analyser där handel, värdekedjor och spridningseffekter spelar stor roll.

Ett annat modellsamband som har rättats till avser aktivitetsleveranser. Tidigare bestod de initiala aktivitetsleveranserna endast av regionala leveranser. Den ytterligare efterfrågan på varor och tjänster som uppstår till följd av en aktivitet har därför tidigare endast bestått av regionala leveranser av insatsvaror till aktiviteten. I den flerregionala modellen har den indirekta multiplikatoreffekten därmed underskattats i relation till aktivitetens produktionsvärde, eftersom leveranser av insatsvaror från övriga riket inte har inkluderats. Dessa indirekta effekter har tidigare till viss del fångats indirekt genom den flerregionala kalibreringen av handelskonvergensen. I den nya uppdateringen har dock en justering gjorts så att leveranser från övriga riket inkluderas direkt i aktiviteten. När modellen därmed även tar hänsyn till den import från övriga landet som aktiviteten initialt ger upphov till blir den flerregionala multiplikatorn högre, medan den regionala förblir densamma.

Arbetet med den nya modellen är ett viktigt steg i den fortsatta utvecklingen av Raps och stärker modellens användbarhet för avancerade regionalekonomiska analyser. En mer utförlig beskrivning av den nya modellen, med tillhörande modellspecifikation, kan fås på begäran via John.Andersson@tillvaxtverket.se.